

Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU3

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker delvis förslagen i Moderaternas motion 2018/19:2938, i Kristdemokraternas motion 2018/19:2898 och i propositionen om anslag för 2019 inom utgiftsområde 25, som uppgår till 120 miljarder kronor. Sammantaget innebär det en ökning med 4,1 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. Utskottet avstyrker samtliga övriga motionsyrkanden.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (S, V, MP), SD, C och L. Ledamöterna från Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller anslagsbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2018/19:1 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Åtta yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Rambeslutsprocessen	4
Uppföljning av regeringens resultatredovisning	5
Betänkandets disposition.....	5
Utskottets överväganden	6
Anslag inom utgiftsområde 25	6
Särskilda yttranden	16
1. Anslag inom utgiftsområde 25 (S, V, MP)	16
2. Anslag inom utgiftsområde 25 (SD)	18
3. Anslag inom utgiftsområde 25 (C)	19
4. Anslag inom utgiftsområde 25 (L)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	22
Propositionen	22
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	22
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	24
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	25
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Regeringens anslagsförslag inom utgiftsområde 25	
Allmänna bidrag till kommuner 2019	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anslag inom utgiftsområde 25

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor utskottet anger, anslagen för 2019 inom utgiftsområde 25 enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2018/19:1 utgiftsområde 25 punkt 1 och motionerna

2018/19:2898 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) och

2018/19:2938 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) samt
avslår motionerna

2018/19:855 av Per Ramhorn m.fl. (SD) yrkande 43,

2018/19:2370 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD),

2018/19:2632 av Emil Källström m.fl. (C),

2018/19:2951 av Mats Persson m.fl. (L) och

2018/19:2989 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkandena 18 och 19.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Stockholm den 18 december 2018

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S)*, Gunilla Carlsson (S)*, Niklas Wykman (M), Oscar Sjöstedt (SD)*, Adnan Dibrani (S)*, Emil Källström (C)*, Ulla Andersson (V)*, Jessika Roswall (M), Dennis Dioukarev (SD)*, Ingela Nylund Watz (S)*, Jakob Forssmed (KD), Ingemar Nilsson (S)*, Mats Persson (L)*, Sven-Olof Sällström (SD)*, Janine Alm Ericson (MP)*, Jan Ericson (M) och Mattias Karlsson i Luleå (M).

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2018/19:1 i de delar som gäller utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2018/19. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2019 och de avvikelser som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centern, Kristdemokraterna och Liberalerna föreslår i sina anslagsmotioner. I bilaga 3 finns utskottets förslag till anslagsfördelning.

I propositionen anförs att särskilda principer har tillämpats vid utformningen av propositionen med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering (prop. 2018/19:1 utg. omr. 25 s. 9). Utgångspunkten för förslagen i propositionen har varit den budget som riksdagen har beslutat för 2018 efter förslag i budgetpropositionen för 2018. Vidare har vissa generella justeringar av anslagen gjorts i enlighet med vad som redovisas i propositionen. Regeringen har avstått från att redovisa den framtida politiska inriktningen för utgiftsområdet.

I propositionen inom utgiftsområde 25 redovisas en bilaga över de riktade bidragen till kommunsektorn. Under beredningen lämnade regeringen ett rättelseblad angående bilagan. Totalsummorna på s. 12 i bilagan är fel. Rätt summa för kolumnen Utfall 2017 ska enligt rättelsebladet vara 98 253 miljarder kronor. Rätt summa för kolumnen Beslutad nivå 2018 ska vara 118 161 miljarder kronor.

Ledamöterna från Moderaterna och Kristdemokraterna har under utskottets beredning av ärendet justerat sina yrkanden enligt vad som framgår i betänkandet under rubriken Utskottets ställningstagande.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom *ett* beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit Moderaternas och Kristdemokraternas reservation om utgiftsramarna och bestämt utgiftsramen för 2019 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner till 119 992 772 kronor (prop. 2018/19:1, bet. 2018/19:FiU1, rskr. 2018/19:62). I detta betänkande föreslår finansutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom

utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. I propositionen lämnar regeringen en sådan redovisning. Mot bakgrund av de principer som tillämpats vid utformningen av propositionen med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering har regeringen dock avstått från att redovisa sina slutsatser av de presenterade resultaten.

I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 25 i budgetpropositionen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att målet för utgiftsområdet och regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller anslag inom utgiftsområde 25.

Utskottets överväganden

Anslag inom utgiftsområde 25

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2019 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt utskottets förslag och bifaller därmed delvis propositionen, samt Moderaternas och Kristdemokraternas anslagsmotioner.

Övriga alternativa förslag till anslagsfördelning avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (S, V, MP), 2 (SD), 3 (C) och 4 (L).

Propositionen

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner omfattar fem anslag: 1:1 Kommunalekonomisk utjämning, 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader, 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer, 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen samt 1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet.

Målet för utgiftsområdet är att skapa goda och likvärdiga förutsättningar för kommuner och landsting som bidrar till en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet.

Resultatredovisningen för utgiftsområde 25

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i propositionen en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de principer som tillämpats vid utformningen av propositionen med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering har regeringen dock avstått från att redovisa sina slutsatser av de presenterade resultaten.

Resultatredovisningen för utgiftsområde 25 skiljer sig från redovisningen inom andra utgiftsområden. Ramarna för den kommunala verksamheten sätts av riksdagen och regeringen genom lagar och förordningar. Det betyder att ansvaret för en stor del av den svenska offentliga förvaltningen som t.ex. hälso- och sjukvård, omsorgsverksamhet och utbildningsverksamhet lagts över på kommunerna och landstingen genom riksdagsbeslut. Genom den kommunala beskattningsrätten och det kommunala självstyret har dock kommuner och landsting ett långtgående ansvar för finansieringen av verksamheterna och en stor frihet att själva utforma sin verksamhet inom ramarna för den befintliga lagstiftningen.

Skatteintäkterna står för cirka två tredjedelar av kommunsektorns totala intäkter. Staten bidrar till finansiering genom det generella statsbidraget som uppgick till ca 102 miljarder kronor under 2017, vilket motsvarade nästan 9,5

procent av kommunsektorns inkomster. Hur skatteintäkterna och det generella statsbidraget används avgör kommunerna och landstingen själva. Staten bidrar också genom olika riktade statsbidrag. Som framgår av en bilaga till propositionen inom utgiftsområde 25 uppgick de riktade bidragen till ca 9,6 procent av sektorns inkomster under 2017. De riktade bidragen finansieras inom olika utgiftsområden.

Detta innebär att det är svårt att följa upp hur de generella statsbidragen används samt att dra slutsatser om sambanden mellan storleken på och fördelningen av de generella statsbidragen och kommunsektorns ekonomiska resultat och finansiella ställning. Uppföljningen i propositionen siktar i stället in sig på den första delen av målet för utgiftsområdet, att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting. Redovisningen omfattar bl.a. resursutvecklingen och den demografiska utvecklingen, resultatutvecklingen i kommuner och landsting, utvecklingen av tillgångar och skulder, kommunsektorns köp av verksamhet från andra aktörer och investeringsutvecklingen i sektorn.

Kommunsektorn har redovisat positiva ekonomiska resultat sedan 2004, även om resultatet varierat en hel del mellan åren. Under 2017 redovisade sektorn ett resultat före extraordinära poster på 26,5 miljarder kronor, bl.a. till följd av stigande skatteunderlag och ökade skatteintäkter. Kommunernas samlade resultat var 23,8 miljarder kronor, medan landstingens uppgick till 2,7 miljarder kronor. Av landets 290 kommuner redovisade 269 kommuner positiva resultat, medan 15 av landets 20 landsting redovisade positiva resultat. Det är något färre kommuner och landsting som redovisade positiva resultat 2017 än 2016, men fler sett i ett lite längre perspektiv. Enligt propositionen har skillnaderna i resultat mellan olika grupper av kommuner minskat under de senaste åren. Som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgick resultatet för storstäder och storstadsnära kommuner till i genomsnitt 3,6 procent under 2017. För större städer och kommuner nära större städer var andelen 3,2 procent, medan den för mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner var 4,0 procent.

Kommunallagens balanskrav på kommunsektorn anger att kommunerna som huvudregel ska besluta om en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. För att bedöma om kravet är uppfyllt används det s.k. balanskravsresultatet, dvs. årets resultat enligt balansräkningen justerat för bl.a. reavinst och reserveringar till resultatutjämningsreserven. Ett negativt resultat ska normalt regleras inom tre år. Vid utgången av 2017 var det elva kommuner och fyra landsting som hade ett negativt balanskravsresultat kvar att återställa, på sammanlagt 0,2 respektive 1,6 miljarder kronor. Kommunsektorns avsättningar till resultatutjämningsreserverna ökade med 4 miljarder kronor under 2017 och uppgick till totalt 14 miljarder kronor i slutet av året.

Konsumtionsutgifterna i kommunsektorn ökade i fasta priser med 0,8 procent under 2017. Det var lägre än den relativt stora ökningen under 2015 och 2016. Den demografiska utvecklingen har stor betydelse för resursbehovet

och kommunsektorns konsumtionsutgifter. Under de senaste åren har antalet personer i befolkningen vuxit kraftigt, och befolkningstillväxten har varit mer spridd över landet än tidigare, så även under 2017. Tillväxten har varit störst bland barn och äldre, vilket ökat sektorns utgifter för välfärdstjänster. Enligt propositionen har den demografiska förändringen motsvarat en konsumtionsökning på i genomsnitt 0,6 procent per år under perioden 2007–2015. Under 2016 och 2017 ökade resursbehovet ytterligare, med 1,4 respektive 1,6 procent, till följd av den demografiska utvecklingen.

Antalet sysselsatta i kommuner och landsting samt i näringslivet som producerar tjänster som finansieras med kommunala medel uppgick till ca 1,4 miljoner personer under 2017, en uppgång med 26 000 personer jämfört med 2016.

Investeringsnivån i kommunsektorn har också ökat kraftigt under de senaste åren till följd av befolkningstillväxten och urbaniseringen. Under 2017 steg investeringsutgifterna med ytterligare 16 procent jämfört med 2016. I genomsnitt har investeringarna i kommunsektorn ökat med 7 procent per år under den senaste tioårsperioden. Investeringarna har även ökat sektorns skulder eftersom en del av investeringarna finansieras genom lån. Kommunsektorns långfristiga skulder steg med 9 procent under 2017 och uppgick i slutet av året till 355 miljarder kronor.

Det kommunala utjämningssystemet syftar till att ge kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar, trots strukturella skillnader. Skillnader i ambitionsnivå, effektivitet och avgiftsnivå ska återspeglas i skillnader i skattesatser. Utjämningssystemet finansieras till största delen av statliga medel samt i mindre grad av avgifter från kommunsektorn själv. Utjämningens betydelse som intäktskälla skiljer sig mellan enskilda kommuner och landsting. Under 2017 fick kommunerna i genomsnitt 6 722 kronor per invånare i bidrag och landstingen i genomsnitt 2 774 kronor per invånare. Mellan kommunerna varierade dock bidragsbeloppen mellan 28 949 kronor och –16 862 kronor per invånare, och elva kommuner var nettobetalare till systemet. Mellan landstingen varierade beloppen mellan 7 325 kronor och –667 kronor per invånare. Bara Stockholms läns landsting var nettobetalare till systemet.

Förslagen till ramanslag inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2019 anvisar ramanslagen inom utgiftsområde 25 enligt tabell 1 nedan. Utgiftsområdet föreslås öka med 4,5 miljarder kronor till 115,9 miljarder kronor 2019 jämfört med 2018. Ökningen beror i huvudsak på att kommunerna och landstingen kompenseras för det intäktsbortfall som regeringens förslag om att sänka skatten för personer över 65 år innebär. Kompensationen ökar utgifterna med 3,8 miljarder kronor. Därutöver tillkommer bl.a. regleringar till följd av den kommunala finansieringsprincipen på ca 0,4 miljarder kronor.

Tabell 1 Regeringens anslagsförslag inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner 2019

Tusental kronor

Anslag	Belopp
1:1 Kommunal ekonomisk utjämning	105 939 384
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	4 446 438
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	6 950
1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen	5 000 000
1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet	500 000
Summa	115 892 772

Källa: Budgetpropositionen för 2019.

Anslaget 1:1 kommunalekonomisk utjämning

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 105,9 miljarder kronor 2019 till anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och landsting enligt lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning och även som ett instrument för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn.

Förslaget innebär en höjning av anslaget med ca 6,1 miljarder kronor jämfört med 2018. Höjningen beror i huvudsak på att kommuner och landsting kompenseras med 3,8 miljarder kronor för minskat skatteunderlag och minskade skatteintäkter till följd av regeringens förslag att sänka skatten för pensionärer genom ett höjt grundavdrag. Nya, tidigare beslutade och ändringar av tidigare aviserade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen plus övriga ekonomiska regleringar svarar för knappt 0,4 miljarder kronor av höjningen.

Anslaget ökar också med ytterligare 2 miljarder kronor 2019. Ökningen sker i enlighet med den stegvisa överföringen av medel från anslaget 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen till detta anslag som aviserades i budgetpropositionen för 2017.

I budgetpropositionen för 2018 beräknades anslaget öka med ytterligare 5 miljarder kronor 2019. Som en följd av de principer som övergångsregeringen tillämpat vid utformningen av budgetpropositionen för 2019 uteblir den ökningen.

Anslaget 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Regeringen föreslår att riksdagen till anslaget 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader anvisar ca 4 446 miljoner kronor 2019. Anslaget får användas för statsbidrag till kommuner enligt lagen (2008:342) om utjämning av kostnader för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Statistiska centralbyrån räknar i en prognos med att utjämningsbidragen kommer att uppgå till 4 446 miljoner kronor 2019. Regeringen föreslår därför att det beloppet anvisas på anslaget, vilket innebär en höjning med ca 376 miljoner kronor jämfört med 2018.

Anslaget 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Regeringen föreslår att riksdagen till anslaget 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer anvisar 6,95 miljoner kronor 2019. Anslaget får användas för statsbidrag till två organisationer inom det kommunalekonomiska området – Rådet för kommunal redovisning (RKR) och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Anslaget får också användas till insatser för utveckling av statens styrning av kommuner och landsting.

RKR är en ideell förening för normbildning i kommunala redovisningsfrågor med uppgift att främja god redovisningssed i enlighet med lagen (2017:597) om kommunal bokföring och redovisning. Staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är medlemmar i föreningen och har i avtal förbundit sig att stödja föreningens verksamhet med vardera 1,4 miljoner kronor per år. RKR har ansökt om statligt bidrag på 1,4 miljoner kronor för 2019 års verksamhet.

Även RKA är en ideell förening med staten och SKL som medlemmar. RKA producerar nyckeltal i en databas för jämförelser i kommunsektorn. Medlemmarna har i avtal förbundit sig att årligen stödja föreningens verksamhet med högst 4,55 miljoner kronor vardera. RKA har ansökt om statligt bidrag på 4,55 miljoner kronor för 2019 års verksamhet.

Regeringen påbörjade i budgetpropositionen för 2017 en tillfällig satsning för att förbättra styrningen i kommunsektorn med 1 miljon kronor årligen under perioden 2018–2020.

Anslaget 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 5 miljarder kronor 2019 till anslaget 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen. Anslaget får användas för statsbidrag till kommuner och landsting. Stödet fördelas med 80 procent till kommunerna och 20 procent till landstingen. För 2019 tillförs därför kommunerna 4 miljarder kronor och landstingen 1 miljard kronor. Vid fördelning mellan kommunerna ska antalet asylsökande och nyanlända i en kommun samt fördelningen mellan barn och vuxna i relation till kommunens befolkningstal beaktas. Vid fördelning mellan landsting tas hänsyn till antalet asylsökande och nyanlända i respektive landsting. Den slutliga fördelningen 2019 bygger på den statistik som fanns tillgänglig den 1 september 2018 och fastställs formellt av regeringen efter riksdagens behandling av budgetpropositionen för 2019.

Anslaget sänks med 2 miljarder kronor i enlighet med den stegvisa överföringen av medel från detta anslag till anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämnning, som aviserades i budgetpropositionen för 2017.

Anslaget 1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 500 miljoner kronor 2019 till anslaget 1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet. Anslaget får användas

för statliga bidrag till kommuner och landsting som genomfört arbete mot långtidsarbetslöshet.

Stödet riktar sig till de kommuner och landsting som satsat på att anställa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Anslaget för 2019 är kopplat till ett mål för antalet personer anställda med extratjänster den sista december 2018 hos respektive kommun och landsting. För 2019 föreslår regeringen att 425 miljoner kronor avsätts till kommunerna och 75 miljoner kronor till landstingen. Om en kommun eller ett landsting inte når upp till sitt mål reduceras bidraget och fördelas i stället mellan de kommuner och landsting som överträffar sina mål.

Motionerna

Moderaterna

I kommittémotion 2018/19:2938 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) föreslår motionärerna att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning ökas med 6,7 miljarder kronor utöver vad övergångsregeringen föreslår. I linje med den tidigare aviserade satsningen på resurser till välfärden tillför motionärerna 5 miljarder kronor till anslaget med en fördelning på 70 procent till kommunerna och 30 procent till landstingen. Moderaterna föreslår en utökad skattesänkning för pensionärerna jämfört med propositionen och kompenserar därför kommunsektorn med ytterligare 1,7 miljarder kronor för minskade skatteintäkter till följd av förslaget.

Vidare säger motionärerna nej till regeringens anslag 1:5 om 500 miljoner kronor för stöd för anställning av extratjänster. I motionärernas budgetmotion presenteras en omläggning av arbetsmarknadspolitiken där extratjänsterna effektiviseras.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2018/19:2370 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) föreslår motionärerna att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning minskas med 30,3 miljarder kronor 2019 jämfört med vad övergångsregeringen föreslår. Neddragningen görs eftersom kommunsektorns skatteintäkter ökar genom motionärernas förslag om ett förändrat jobbskatteavdrag som även omfattar pensionärerna. I sin budgetmotion presenterar Sverigedemokraterna en höjning av nivåerna i a-kassan. Även det bidrar till att kommunsektorns skatteinkomster ökar, vilket justeras inom anslaget.

Motionärerna säger nej till övergångsregeringens förslag om att anvisa 5 miljarder kronor på anslaget 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen samt förslaget om att anvisa 500 miljoner kronor på anslaget 1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet.

I stället föreslår motionärerna att det uppförs fyra nya anslag inom utgiftsområdet. Till anslaget 99:1 Beredskap nedläggning av vissa insatser anvisas 3 miljarder kronor för att kompensera kommunerna för höjda

kostnader för ekonomiskt bistånd som en följd av att Sverigedemokraterna i sin budgetmotion föreslår indragningar av arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt att etableringsersättningen till vissa nyanlända invandrare inom utgiftsområde 12 föreslås avskaffas. Till anslaget 99:2 anvisas 7,2 miljarder kronor som kompensation till kommunsektorn för förslag om ökade möjligheter till heltid för anställda inom kommunsektorn. Till anslaget 99:3 anvisas 60 miljoner kronor för ett utökat glasögonbidrag, och till anslaget 99:4 anvisas 10 miljarder kronor som ett generellt bidrag till kommunsektorn för att hjälpa kommunerna att möta stigande kostnader i kombination med en försvagad konjunktur och lägre skatteintäkter.

Ett liknande förslag om utökade möjligheter till heltid för anställda i kommunsektorn finns i motion 2018/19:855 av Per Ramhorn m.fl. (SD) yrkande 43.

Centerpartiet

I kommittémotion 2018/19:2632 av Emil Källström m.fl. (C) föreslår motionärerna att anslaget 1:1 utökas med 3,9 miljarder kronor jämfört med övergångsregeringens förslag. Anslaget utökas med 5 miljarder kronor som en generell satsning på välfärden samtidigt som anslaget minskas med 1,8 miljarder kronor till följd av att olika förslag i Centerpartiets budgetmotion påverkar kommunsektorns intäkter och kostnader. Motionärerna avvisar övergångsregeringens förslag om att anvisa 500 miljoner kronor i bidrag till s.k. extratjänster inom anslaget 1:5 eftersom Centerpartiet föreslår att bidraget avskaffas.

Kristdemokraterna

I kommittémotion 2018/19:2898 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) föreslår motionärerna att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning höjs med knappt 8,1 miljarder kronor i förhållande till övergångsregeringens förslag. Anslaget höjs genom ett ökat generellt bidrag till kommunsektorn med 3 miljarder kronor 2019 och genom att bidragen till kommunsektorn höjs till följd av Kristdemokraternas förslag om höjd lön i vårdsektorn under sommarveckorna och högre vårdlöner i glesbygd. Anslaget höjs också som en konsekvens av partiets förslag om en begränsning av antalet barn i förskolans småbarnsgrupper till som mest tolv barn samt att det införs fler timmar för simundervisning på idrottslektionerna. Kommunsektorn kompenseras också för minskade skatteintäkter av partiets förslag om höjd milersättning i reseavdraget.

Samtidigt säger motionärerna nej till bidrag inom anslaget för kostnadsfri mammografi, tandvård för unga vuxna och kostnadsfri sjukvård för äldre över 85 år på sammanlagt 983 miljoner kronor.

Liknande förslag om stöd för bemanning och höjda löner för sjukvårdspersonal under sommaren och i glesbygd finns i partimotion 2018/19:2989 yrkandena 18 och 19 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD).

Liberalerna

I kommittémotion 2018/19:2951 av Mats Persson m.fl. (L) föreslår motionärerna att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning utökas med 2,6 miljarder kronor utöver vad övergångsregeringen föreslår. Anslaget höjs bl.a. till följd av Liberalernas förslag om att skolplikten för nyanlända ska förlängas och att sommarlovet för denna grupp ska förkortas. Anslaget höjs också som en konsekvens av partiets förslag om att antalet undervisningstimmar i grundskolan och antalet matematiktimmars på högstadiet utökas, att en språkförskola införs, att riksnormen för försörjningsstöd höjs och att ett statsbidrag införs för att öka antalet specialistsjuksköterskor. Tillsammans ger detta en ökning av anslaget med ca 3,5 miljarder kronor. Dessutom kompenseras kommunsektorn för minskade skatteintäkter med 400 miljoner kronor som en följd av Liberalernas förslag om sänkt skatt på personaloptioner.

Samtidigt säger motionärerna nej till bidrag inom anslaget på drygt 953 miljoner kronor. Det handlar om bidragen till tandvård för unga vuxna, avgiftsfri öppenvård för personer över 85 år samt avgiftsfri cellprovsscreening.

Motionärerna avvisar dessutom övergångsregeringens anslag om 500 miljoner kronor på anslaget 1:5 Bidrag för arbete med långtidsarbetslöshet. Liberalerna prioriterar i stället åtgärder som stärker långtidsarbetslösas möjligheter till jobb på den ordinarie arbetsmarknaden.

Utskottets ställningstagande

Särskilda principer har tillämpats vid utformningen av budgetpropositionen för 2019 med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Utgångspunkten för förslagen har följaktligen varit den budget som riksdagen beslutade för 2018. Att en övergångsregering är bunden av vissa principer fråntar dock inte riksdagen vare sig rätten eller ansvaret att besluta om statens budget. Våra grundlagar är tydliga om var finansmakten vilar. Det är riksdagen som har befogenheten att besluta om skatter och statens utgifter. Utskottet konstaterar att vissa partier trots detta valt att avstå från att lägga fram egna budgetförslag i riksdagen i årets budgetprocess.

Sverige kan dock inte vänta på reformer. Vi behöver stärka svensk ekonomi, jobbskapande och grundfunktioner i samhället. Utskottet har, som framgår nedan, en annan uppfattning när det gäller anslagsramen för utgiftsområdet, politikens inriktning och fördelningen av anslagen inom utgiftsområdet än den som återges i budgetpropositionen för 2019.

Utskottet påminner om att systemet för kommunalekonomisk utjämning har som övergripande syfte att alla kommuner och landsting, oavsett den egna skattekraften och strukturella kostnadsskillnader, ska kunna erbjuda en likvärdig service till sina invånare. Enligt utskottet är det dock viktigt att utjämningsystemet inte motverkar tillväxt och ökad sysselsättning genom höga marginaleffekter för de kommuner och landsting som betalar inkomstutjämningsavgift.

Utöver de överensstämmande justeringar som finns i budgetpropositionen justerar utskottet de allmänna bidragen till kommunerna i enlighet med följande:

Sverige ska ha en välfärd att lita på – oavsett var i livet man befinner sig eller var i landet man bor. Kommunernas kostnader ökar när befolkningen växer. Sjukvård, äldreomsorg, skolor och förskolor behöver fler medarbetare. Samtidigt som kommunerna under kommande år behöver ökade resurser för att klara välfärdsåtagandet behöver kommunerna också ges förutsättningar att genomföra åtgärder för att förbättra integrationen och bryta den passivitet som kan följa av en lång period utan fäste på arbetsmarknaden. Då kan också bidragskostnaderna minska. Utskottet vill successivt tillföra ökade resurser till Sveriges kommuner under mandatperioden. För 2019 tas första steget, och resurserna till primärkommunerna ökas med 3,5 miljarder kronor. För 2020 och 2021 tillförs 7 miljarder kronor årligen till primärkommunerna. Tillsammans med de generella statsbidragen till landstingskommunerna som tillförs inom utgiftsområde 9 får kommunsektorn generella resursökningar på 5 miljarder kronor 2019 och 10 miljarder kronor åren därefter.

Lovskola är ett sätt att ge elever som behöver det mer undervisningstid. Satsningen på lovskola bör enligt utskottet utökas, och det bör införas en skyldighet för huvudmännen att erbjuda lovskola i fyra veckor i årskurs 6 till årskurs 9. Lovskolan ska vara obligatorisk för alla elever som i dessa årskurser inte har tillräckliga betyg för att komma in på gymnasiet. Genom extra stödsatser som läxhjälp och utökad lovskola kan antalet elever som inte blir behöriga till gymnasiet minska. Utskottet anser att regeringen bör initiera en utredning i syfte att utöka lovskolan, och för denna utökning avsätts 350 miljoner kronor årligen för 2020 och framåt.

Den enskilt viktigaste faktorn för att höja kunskapsresultaten i svensk skola är att varje elev får tillräckligt med tid med skickliga lärare. Jämfört med eleverna i andra länder missar en svensk elev nästan ett helt år i undervisningstid i grundskolan. Internationella studier ger stöd för sambandet mellan utökad undervisningstid och höjda kunskapsresultat. Utskottet föreslår att som ett första steg ska undervisningstiden i lågstadiet utökas med en timme per dag, vilket skulle innebära att Sverige kommer upp till OECD-genomsnittet vad gäller obligatorisk undervisningstid. Undervisningstiden behöver öka i alla ämnen i lågstadiet, men främst bör utökningen ske i svenska och matematik, eftersom det viktigaste målet med lågstadiets läroplan är att eleverna ska lära sig läsa, skriva och räkna. Inriktningen är att anslaget ska tillföras 225 miljoner kronor 2020 och 900 miljoner kronor 2021 för detta ändamål.

Den förra regeringen har föreslagit sänkt skatt för pensionärer med pensionsinkomster över 17 242 kronor i månaden i budgetpropositionen för 2019. Utskottet välkomnar det, men vill att skatten sänks för alla pensionärer över 65 år – även för de med pensionsinkomster under 17 242 kronor i månaden. Riksdagen har avvisat skattesänkningen i budgetpropositionen till förmån för den större skattesänkning som riksdagen beslutat med anledning

av finansutskottets betänkande 2018/19:FiU1, rskr. 2018/19:62 (res. 1 och 5). Skattesänkningen genomförs genom en förstärkning av grundavdraget, vilket minskar kommunernas skatteintäkter. Eftersom bortfallet är större med riksdagens beslutade skattesänkning föreslår utskottet att kommunerna kompenseras genom att anslaget tillförs netto 1,1 miljarder kronor när förslaget till skattesänkning för pensionärer som återfinns i budgetpropositionen räknas av från utskottets förslag. Fördelningen mellan kommuner och landsting ska vara densamma som regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2019.

I övergångsbudgeten anvisas 500 miljoner kronor som stimulansmedel för att kommunsektorn ska nyttja den förra regeringens ineffektiva arbetsmarknadspolitiska program med extratjänster. Med stimulansmedlet blir subventionsgraden för personer med extratjänster över 100 procent. Utskottet avvisar denna satsning i sin helhet och minskar anslaget med 500 miljoner kronor 2019.

Utskottet välkomnar den sammanställning av de riktade statsbidragen till kommunsektorn som övergångsregeringen redovisar som en bilaga inom utgiftsområde 25 i budgetpropositionen. Sammanställningen ger god överblick över de statsbidrag som riktas till kommunerna och landstingen utöver det generella bidraget inom utgiftsområde 25.

I övrigt ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till anslag och tillstyrker därmed delvis regeringens proposition, delvis Moderaternas motion 2018/19:2938 och delvis Kristdemokraternas motion 2018/19:2898. Utskottet avstyrker övriga här aktuella motionsyrkanden.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 25 (S, V, MP)

Fredrik Olovsson (S), Gunilla Carlsson (S), Adnan Dibrani (S), Ulla Andersson (V), Ingela Nylund Watz (S), Ingemar Nilsson (S) och Janine Alm Ericson (MP) anför:

Den budgetproposition som lämnades till riksdagen den 15 november 2018 var beslutad av en övergångsregering. Särskilda principer tillämpades därför vid utformningen av propositionen, där utgångspunkten var den av riksdagen beslutade budgeten för 2018. Efter att riksdagen den 12 december 2018 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom andra utgiftsramar och beräkningar av inkomsterna än de som övergångsregeringen föreslagit, och som vi anser måste betraktas som en helhet, avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 25.

Efter valet hösten 2018 röstade fler än hälften av den nyvalda riksdagens ledamöter nej på frågan om statsministern hade tillräckligt stöd i riksdagen, detta trots att de rödgröna partierna utgör det största blocket med 144 mandat mot de borgerliga partiernas 143 mandat. Med anledning av detta entledigades samtliga statsråd och Sverige styrs av en övergångsregering. Eftersom någon ny regering ännu inte har tillträtt uppehåller de entledigade statsråden sina befattningar som en övergångsregering, i enlighet med regeringsformens bestämmelser.

Detta är första gången som en övergångsregering lämnar en budgetproposition till riksdagen. I regeringsformen, riksdagsordningen och budgetlagen finns bestämmelser om budgetpropositionen och dess innehåll. Någon särskild reglering av hur en budgetproposition som lämnas av en övergångsregering ska utformas finns inte.

I en promemoria från Statsrådsberedningen har vissa riktlinjer utfärdats för det praktiska arbetet i Regeringskansliet under en övergångsregeringsperiod. Konstitutionsutskottet har vid granskningar av en övergångsregerings befogenheter hänvisat till dessa riktlinjer. Enligt riktlinjerna bör en övergångsregering endast avgöra löpande eller brådskande ärenden. Vidare anges att en övergångsregering inte bör lägga fram propositioner som är politiskt kontroversiella eller som har en tydlig partipolitisk inriktning.

När det särskilt gäller en budgetproposition som lämnas av en övergångsregering anges att den inte bör innehålla förslag som har en tydlig partipolitisk inriktning. Av regeringsformen följer vidare att den senaste beslutade budgeten ska fortsätta att gälla för det fall riksdagen inte beslutat om en ny budget. Vid framtagandet av denna proposition har regeringen därför bedömt att budgeten för 2019 bör utformas med utgångspunkt i budgeten för 2018, i väntan på att en ny regering tillträder och kan lämna de förslag till ändringar som följer av dess politiska inriktning. Med beaktande av detta har

särskilda principer tagits fram för utformningen av denna proposition. Principerna har tagits fram efter kontakter med företrädare för regeringspartierna och Vänsterpartiet samt Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna.

En övergångsbudget är ingen permanent lösning. Den tar sig inte an de stora samhällsproblemen med nya reformer. Det är den heller inte avsedd att göra. Den finns för att viktiga samhällsfunktioner, välfärden och myndigheter ska fungera ungefär som tidigare. Den behövs för att skapa stabilitet och är just en övergångsbudget i väntan på att en regering ska tillträda och presentera sin ekonomiska politik. Det är när en sådan proposition läggs fram av en nytillträdd regering som det är rimligt att motionera som oppositionsparti.

Vi anser att regeringen har redogjort för principerna, som tagits fram efter den process som varit, på ett klargörande sätt och tillämpat dem lojalt i arbetet med att ta fram budgetpropositionen för 2019. Men det ska inte tolkas som att övergångsregeringens budgetproposition ger uttryck för våra partiers politiska prioriteringar. Frågan har därför väckts om vi i likhet med oppositionspartierna borde lägga fram budgetmotioner under den allmänna motionstiden. Vi har dock valt att avstå den möjligheten och redogör nedan för våra skäl till det beslutet.

I och med finansutskottets beredning av övergångsregeringens förslag till statens budget har vi nu nått långt bortom den terräng där befintlig konstitutionell praxis kan ge vägledning. Hur riksdagens partier och ledamöter väljer att agera har inte bara konsekvenser för den ekonomiska politiken 2019 utan lägger också grund för konstitutionell praxis för liknande situationer i framtiden. Våra partier har alla gett uttryck för att riksdagsarbetet i ett läge där landet leds av en övergångsregering måste koncentreras mot att få på plats en handlingskraftig regering som åtminstone kan tolereras av en majoritet av ledamöterna.

Vi förväntade oss en ordnad och ansvarsfull process med övergångsbudgeten. Vi anser att den bör passera genom riksdagen som det var tänkt när lagstiftningen antogs och som de principer den är byggd på avser att säkerställa.

Mot detta har framförts att tillämpningen av principerna för en övergångsbudget får negativa konsekvenser för samhällsviktiga funktioner som riksdagen inte bara kan utan också bör korrigera. Det döljer det faktum att förhållandet mellan riksdag och regering är en delikat kombination av konstitutionella regler och upparbetad praxis. Det är fullt rimligt att vilja ändra på den relationen, men det är knappast vad något parti har gett uttryck för vare sig nu eller i andra sammanhang. Det är inte rimligt att en övergångsregering, som inte kan avgå om den inte får igenom sin budget, ska uppdras att verkställa andra partiers ekonomiska politik.

En nytillträdd regering kommer att behöva lägga fram en extra ändringsbudget med nödvändiga korrigeringar snarast, och det gäller oavsett vilket beslut riksdagen fattar i detta ärende. Det kan dessutom inte uteslutas att

försök till sådana korrigeringar i riksdagsbehandlingen riskerar att förvärra problemen genom att skapa ryckighet och oklarhet i myndighetsstyrningen.

I debatten har det också påpekats att det inte är möjligt att i en extra ändringsbudget föreslå skattesänkningar. Detta stämmer när det gäller inkomstskatter, även om det inte är någon hemlighet att vi anser att investeringar i välfärd, klimat, rättsväsende och försvar måste gå före stora skattesänkningar. För oss är ökad jämlikhet centralt. Vi kan inte heller se att någon av de skattesänkningar som riksdagen nu beslutat om i första steget av budgetprocessen som har behandlats i detta betänkande skulle vara så viktig att den trumfar behovet av att skapa en för landet långsiktigt hållbar konstitutionell praxis – snarare tvärtom.

Vi anser därför att lämpligaste praxis i lägen som detta är att riksdagspartierna bör ägna sig åt att bidra till att en regering kan tillträda och snarast lägga fram en extra ändringsbudget på riksdagens bord. I enlighet därmed anser vi att det förslag som övergångsregeringen lägger fram också borde bli riksdagens beslut.

När en ny regering kommit på plats får partierna i riksdagen lägga fram sin egen ekonomiska politik: antingen som regeringsbildare, som förhandlingspart eller som opposition.

Riksdagen har genom sitt beslut den 12 december 2018 i det första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi vill ha, genom att bifalla Moderaternas och Kristdemokraternas förslag. De utgiftsramar som beslutats och som nu gäller i det andra steget i budgetprocessen är andra än de vi förespråkat. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 25.

2. Anslag inom utgiftsområde 25 (SD)

Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD) och Sven-Olof Sällström (SD) anför:

Eftersom riksdagen den 12 december 2018 i första steget i budgetprocessen har gett budgetpolitiken en delvis annan inriktning än den vi vill ha avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 25. Sverigedemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

Vi står fast vid att anslagen inom utgiftsområde 25 borde ha utformats i enlighet med förslagen i motion 2018/19:1913 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD).

Vi anser att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning bör justeras ned med 30,3 miljarder kronor. Neddragningen är en följd av att kommunsektorns skatteinkomster ökar till följd av vårt förslag om ett förändrat jobbskatteavdrag som även omfattar pensionärerna. Anslaget justeras också till följd av vårt förslag om att höja nivåer i a-kassan, vilket även det bidrar till att kommunsektorns skatteinkomster ökar.

Staten ger i dag omfattande stöd till kommunerna på grund av flyktingsituationen. Vi föreslår i vårt budgetalternativ en omläggning av den

svenska migrationspolitiken. Därför avvisar vi helt övergångsregeringens förslag om att anvisa 5 miljarder kronor på anslaget 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen. Vi avvisar också förslaget om att anvisa 500 miljoner kronor på anslaget 1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet.

I stället anser vi att fyra nya anslag bör föras upp inom utgiftsområdet. Till anslaget 99:1 Beredskap nedläggning av vissa insatser bör 3 miljarder kronor anvisas för att kompensera kommunerna för höjda kostnader för ekonomiskt bistånd som en följd av att vi i vår budgetmotion föreslår indragningar av arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt att etableringsersättningen till vissa nyanlända invandrare inom utgiftsområde 12 föreslås avskaffas. Till anslaget 99:2 anvisas 7,2 miljarder kronor som kompensation till kommunsektorn till följd av vårt förslag om ökade möjligheter till heltid för anställda inom kommunsektorn. Till anslaget 99:3 anvisas 60 miljoner kronor för ett utökat glasögonbidrag, och till anslaget 99:4 anvisas 10 miljarder kronor som ett generellt bidrag till kommunsektorn för att hjälpa kommunerna att möta stigande kostnader i kombination med en försvagad konjunktur och lägre skatteintäkter.

3. Anslag inom utgiftsområde 25 (C)

Emil Källström (C) anför:

Eftersom riksdagen den 12 december 2018 i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den Centerpartiet önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 25. Centerpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

Jag står fast vid att anslagen inom utgiftsområde 25 borde ha utformats i enlighet med förslagen i motion 2018/19:2632 av Emil Källström m.fl. (C).

Ansvar för en stor del av de viktigaste politiska frågorna ligger på kommuner, landsting och regioner. Inte minst gäller det välfärden, exempelvis skola och sjukvård men även kollektivtrafik. Det är kommunerna som ålagts att finansiera och organisera skolan så att Sveriges elever tillgodogör sig de kunskaper de har rätt till. Och det är landstingen och regionerna som har det stora ansvaret för att säkerställa att vården är tillgänglig för alla och håller en hög kvalitet.

Om Sverige ska fungera måste kommuner, landsting och regioner ges förutsättningar att fungera. Politiker på nationell nivå är i alltför hög grad benägna att försöka detaljstyra lokalpolitiken. Inte sällan sker det med ädla motiv, men ofta resulterar det i förslag om riktade statsbidrag, som bakbinder den lokala nivån. Som exempel uppgick summan av de riktade statsbidragen till kommunerna 2016 till 96 miljarder kronor, vilket kan jämföras med nivån på de generella statsbidragen till kommunerna på 90 miljarder kronor.

Bland de riktade statsbidragen finns några satsningar som är rimliga att rikta specifikt till de kommuner som behöver dem, exempelvis för att förbättra

integrationen. Det finns dock ett stort antal satsningar på angelägna områden, t.ex. skolan, som inte behöver detaljstyras via riktade statsbidrag. Det finns även sådant som staten inte borde lägga pengar på över huvud taget, som exempelvis ineffektiva arbetsmarknadspolitiska program och bostadssubventioner. När många nyanlända blir kommuninvånare behöver kommunerna i ännu högre grad göra egna prioriteringar för att hantera situationen lokalt.

Det lapptäcke av riktade statsbidrag som nu skapats ökar byråkratin och minskar förutsägbarheten för Sveriges lokalpolitiker. Det missgynnar också särskilt landets mindre kommuner, som har sämre förutsättningar att avsätta resurser för att hantera ansökningar, utvärderingar och andra processer som ofta är oerhört krävande administrativt.

Centerpartiet arbetar därför efter principen att riktade statsbidrag i så stor utsträckning som möjligt ska omvandlas till generella statsbidrag. Det skapar också ett ökat utrymme för effektivisering.

4. Anslag inom utgiftsområde 25 (L)

Mats Persson (L) anför:

Eftersom riksdagen den 12 december 2018 i första steget i budgetprocessen har gett budgetpolitiken en delvis annan inriktning än den Liberalerna vill ha avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 25. Liberalernas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

Jag står fast vid att anslagen inom utgiftsområde 25 borde ha utformats i enlighet med förslagen i motion 2018/19:2951 av Mats Persson m.fl. (L).

Det innebär att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning utökas med 2,6 miljarder kronor utöver vad övergångsregeringen föreslår. Förändringen förklaras av flera olika åtgärder. Anslaget höjs bl.a. till följd av Liberalernas förslag om att skolplikten för nyanlända ska förlängas och att sommarlovet för denna grupp ska förkortas. Anslaget höjs också som en konsekvens av vårt förslag om att antalet undervisningstimmar i grundskolan och antalet matematiktimmar på högstadiet utökas, att en språkförskola införs, att riksnormen för försörjningsstöd höjs och att ett statsbidrag införs för att öka antalet specialistsjuksköterskor. Tillsammans ger detta en ökning av anslaget med ca 3,5 miljarder kronor. Dessutom kompenseras kommunsektorn för minskade skatteintäkter med 400 miljoner kronor som en följd av Liberalernas förslag om sänkt skatt på personaloptioner.

Samtidigt säger Liberalerna nej till bidrag inom anslaget på drygt 953 miljoner kronor. Det handlar bl.a. om statsbidrag som vi anser är bidrag som syftar till att förstatliga uppgifter som rimligen bör skötas av kommuner och landsting.

Liberalerna avvisar dessutom övergångsregeringens anslag om 500 miljoner kronor på anslaget 1:5 Bidrag för arbete med långtidsarbetslöshet.

Liberalerna prioriterar i stället åtgärder som stärker långtidsarbetslösas möjligheter till jobb på den ordinarie arbetsmarknaden.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2018/19:1 Budgetpropositionen för 2019 utgiftsområde 25:

1. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2019 under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt tabell 1.1.

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:855 av Per Ramhorn m.fl. (SD):

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast möjligt vidta åtgärder för en utökad möjlighet till heltid inom hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2370 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2019 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2018/19:2632 av Emil Källström m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2019 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2018/19:2898 av Jakob Forssmed m.fl. (KD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2019 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2018/19:2938 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M):

Riksdagen anvisar anslagen för 2019 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2018/19:2951 av Mats Persson m.fl. (L):

Riksdagen anvisar anslagen för 2019 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2018/19:2989 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd för att stärka bemanningen inom sjukvården i gles- och landsbygd och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om löneförstärkning för sjukvårdspersonal under sommarmånaderna och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2019 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		M	SD	C	KD	L
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	105 939 384	+6 700 000	-30 309 000	+3 920 000	+8 074 000	+2 602 000
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	4 446 438					
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	6 950					
1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen	5 000 000		-5 000 000			
1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet	500 000	-500 000	-500 000	-500 000		-500 000
Nya anslag						
99:1 Beredskap nedläggning av vissa insatser			+3 000 000			
99:2 Kompensation stat till kommun rätt till heltid			+7 200 000			
99:3 Glasögonbidrag			+60 000			
99:4 Kompensation neddragningar av riktade statsbidrag/generellt tillskott till kommunerna			+10 000 000			
Summa för utgiftsområdet	115 892 772	+6 200 000	-15 549 000	+3 420 000	+8 074 000	+2 102 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Anslag för 2019 inom utgiftsområde 25 Allmänna
bidrag till kommuner*Tusental kronor*

Anslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	+4 600 000	110 539 384
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	±0	4 446 438
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	±0	6 950
1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen	±0	5 000 000
1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet	-500 000	0
Summa för utgiftsområdet	+4 100 000	119 992 772